

Dosarul nr. 2ra-468/22
2-17056208-01-2ra-07042022

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. C. Prisacari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

DECIZIE

29 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Leonid Dornean,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Snejana Dornean
împotriva lui Leonid Dornean, intervenienți accesorii Consiliul sătesc Trinca și
Primăria satului Trinca, raionul Edineț, Svetlana Dornean, XXXXX cu privire la
partajul în natură a bunului imobil proprietate comună, stabilirea hotarelor și încasarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
respins apelul declarat de Leonid Dornean și a fost menținută hotărârea din 26 august
2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central și împotriva deciziei suplimentare din
15 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admisă parțial cererea depusă
de către Snejana Dornean cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată,

constată:

La data de 24 iulie 2017, Snejana Dornean a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Leonid Dornean, intervenienți accesorii Consiliul sătesc Trinca, Primăria
s. Trinca, cu privire la partajul în natură a bunului imobil proprietate comună, stabilirea
hotarelor și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, conform titlului executoriu nr.
2-107/2009 din 20 mai 2009, eliberat de Judecătoria raionului Edineț, a fost declarat
parțial nul titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat la 04 februarie
2004 de către Primăria com. Trinca, raionul Edineț, pe numele lui Leonid Dornean
asupra terenului aferent construcției locative cu nr. cadastral XXXXX, în partea ce
privește atribuirea terenului aferent gospodăriei decedatului Grigore Dornean, cu

suprafața de 0,30 ha. A fost obligată Primăria com. Trinca și Consiliul sătesc Trinca, raionul Edineț de a elibera pe numele Snejanei Dornean titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra terenului aferent gospodăriei decedatului Grigore Dornean, cu suprafața de 0,30 ha, în hotarele de până la decesul ultimului.

A specificat că prin decizia nr. 03/1 din 20 octombrie 2016 a Primăriei s. Trinca, raionul Edineț s-a decis anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la 04 februarie 2004 de către Primăria com. Trinca, raionul Edineț pe numele lui Leonid Dornean asupra terenului aferent construcției locative cu nr. cadastral nr. XXXXX și suprafața de 0,5923 ha; eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Leonid Dornean și atribuirea a 49,65 % din terenul cu nr. cadastral XXXXX, ceea ce constituie 0,2923 ha; eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Reclamanta a menționat că potrivit răspunsului din 29 decembrie 2016 al Agenției Relații Funciare și Cadastru RM, pentru executarea hotărârii era necesar ca autoritatea publică locală a satului Trinca, în limitele normelor de urbanism, să stabilească la fața locului hotarele terenurilor cu perfectarea actului de stabilire a hotarelor.

A notat că prin dispoziția nr. 10 din 01 martie 2017 a Primăriei s. Trinca, raionul Edineț, s-a dispus formarea comisiei pentru stabilirea hotarelor terenurilor între Leonid Dornean și Snejana Dornean.

Reclamanta a precizat că prin actul din 01 martie 2017 a Primăriei s. Trinca, raionul Edineț de stabilire a hotarelor, s-a constatat că Leonid Dornean a refuzat să stabilească hotarul, refuzând să semneze acest act. Prin nota explicativă din 31 octombrie 2016 a Primăriei s. Trinca, raionul Edineț a fost informată despre faptul că hotarele între Leonid Dornean și Grigore Dornean (decedat) nu au fost stabilite niciodată, fiind înregistrate sub același nr. cadastral XXXXX.

A mai indicat că în răspunsul nr. 23 din 05 decembrie 2016 al Agenției Relații Funciare și Cadastru, se menționează că după stabilirea hotarelor la fața locului, la cererea proprietarului, de către OCT Edineț sau alte întreprinderi de stat sau private, pot fi executate lucrări de măsurare a terenului cu perfectarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Snejana Dornean a solicitat partajarea în natură a terenului cu nr. cadastral XXXXX și suprafața de 0,5923, cu atribuirea lui Leonid Dornean a 46, 65% din teren, ceea ce constituie suprafața de 0,2923 ha, iar, reclamantei – atribuirea suprafeței de 50,65 ha din terenul nr. cadastral XXXXX, ceea ce constituie suprafața de 0,30 ha.

Prin încheierea din 29 mai 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Svetlana Dornean și minorii XXXXX (f.d. 56, volumul II).

Prin hotărârea din 26 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, a fost admisă acțiunea depusă de Snejana Dornean și s-a partajat în natură, bunul imobil, teren cu numărul cadastral XXXXX cu suprafața de 0,5923 ha, situat în XXXXX, r-ul Edineț, conform Raportului de Expertiză Judiciară nr. 2747-2750 din data de 04 decembrie 2019, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, după cum urmează. S-a atribuit lui Dornean Snejana, în natură, suprafața de 0,3000 ha (ceea ce constituie

50,65% cotă-parte) din terenul cu numărul cadastral XXXXX și anume partea hașurată de culoare verde, cu stabilirea parametrilor hotarului de teren conform punctelor: 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-1 (distanța dintre puncte indicată în tabel și Anexa nr. 1 al Raportului de Expertiză Judiciară nr. 2747-2750 din data de 04 decembrie 2019, identificat cu colorant verde). S-a atribuit lui Dornean Leonid, în natură, suprafața de 0,2923 ha (ceea ce constituie 49,35% cotă-parte) din terenul cu numărul cadastral XXXXX, și anume partea hașurată de culoare roșie, cu stabilirea parametrilor hotarului de teren, conform punctelor: 10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-10 (distanța dintre puncte indicată în tabel și Anexa nr. 1 al Raportului de Expertiză Judiciară nr. 2747-2750 din data de 04 decembrie 2019, identificat cu colorant roșu). S-a încasat de la Dornean Leonid în beneficiul Snejanei Dornean cheltuielile de judecată suportate sub forma cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei și cheltuieli pentru efectuarea raportului de expertiză în mărime de 12600 lei. S-a încasează de la Dornean Snejana în folosul statului taxa de stat în mărime de 449,13 lei. S-a încasat de la Dornean Leonid în folosul Statului taxa de stat în mărime de 679,56 lei.

La 01 septembrie 2020 Leonid Dornean a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 27 ianuarie 2021 a depus apel motivat solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Leonid Dornean și a fost menținută hotărârea din 26 august 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Central.

La 15 decembrie 2021 Snejana Dornean, reprezentată de avocatul Viorel Slabu, a depus cerere cu privire la emiterea unei decizii suplimentare, solicitând încasarea de la Leonid Dornean în beneficiul Snejanei Dornean a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3500 de lei și a cheltuielilor de deplasare în sumă de 1240 de lei.

Prin decizia suplimentară din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă parțial cererea depusă de Snejana Dornean, reprezentată de avocatul Viorel Slabu privind emiterea unei hotărâri suplimentare la decizia din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți și s-a încasat din contul lui Leonid Dornean în beneficiul Snejanei Dornean, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3500 de lei și cheltuielile de deplasare în mărime de 800 lei.

La 02 februarie 2022 Leonid Dornean a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 19 octombrie 2021, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă, ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că prin scrisoarea cu nr. 25878 din 19 noiembrie 2021, instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate. Conform ștampilei oficiului poștal de pe plic se atestă că, la Oficiul Poștal Trinca scrisoarea a fost înregistrată la 24 noiembrie 2021. Astfel, termenul de prescripție pentru depunerea cererii de recurs a început să curgă nu mai degrabă de 25 noiembrie 2021 și urma să expire la 25 ianuarie 2022.

A indicat că prin avizul de recepție nr. DS80086094376AS din 18 ianuarie 2022,

se confirmă că la data de 18 ianuarie 2022 a expedit cererea de recurs prin intermediul Oficiului Poștal Edineț, în adresa Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, pe str. Petru Rareș 18, mun. Chișinău, însă, scrisoarea a fost restituită cu mențiunea „plecat”. La materialele cauzei a anexat ordinul de încasare din 14 ianuarie 2022, prin care se confirmă că a fost achitată taxa de stat în mărime de 340 lei pentru depunerea cererii de recurs.

Prin urmare, Leonid Dornean consideră că recursul a fost declarat în termenul stabilit de lege.

Recurentul a menționat că la judecarea cauzei, instanța de apel a comis o eroare judiciară care nu poate fi reparată de instanța de recurs, din care motiv consideră că cauza civilă urmează a fi trimisă la rejudecare în instanța de apel sau chiar în instanța de fond.

A precizat că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15 iulie 2021, reprezentantul său, avocatul Igor Țurcanu, a solicitat audierea expertului care a întocmit raportul de expertiză, conștientizând că va suporta cheltuielile. Prin încheierea protocolară din 15 iulie 2021, instanța de apel a admis cererea și a dispus citarea expertului care a întocmit raportul de expertiză, pentru a i se oferi întrebări pe marginea dosarului care se judecă și încasarea din contul părții care a solicitat citarea expertului a cheltuielilor ce țin de transport.

Recurentul a afirmat că, contrar prevederilor art. 91 alin. (1) și 92 alin. (2) din Codul de procedură civilă, nu i-a fost comunicată suma care urmează a fi compensată expertului în legătură cu prezentarea în instanța de judecată și nici contul pe care urmează să fie achitate compensațiile. Din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată din 28 septembrie 2021, rezultă că expertul citat nu s-a prezentat în ședința de judecată și la întrebarea instanței, reprezentantul său a explicat că, deși a primit scrisoarea de la Centrul Național de Expertize Judiciară, totuși, a fost în imposibilitate de plăti taxa necesară pentru prezentarea expertului, deoarece în scrisoare nu a fost specificată mărimea acesteia.

Consideră că, din normele citate supra, rezultă obligația expertului sau a instituției în care activează să comunice instanței suma concretă a cheltuielilor, iar instanța, la rândul său, să comunice părții suma concretă a cheltuielilor și contul de depozit al instituției unde urmează a fi plătite compensațiile.

A notat că nu a renunțat la necesitatea audierii expertului în ședință de judecată, însă, instanța de apel a purces la examinarea în fond a apelului, fără ca expertul să mai fie audiat.

Recurentul a mai indicat că, instanța de apel a soluționat drepturile unei persoane care nu a fost implicată în proces. Conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 28 septembrie 2021, a solicitat să fie admis apelul său, cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, din motivul că prin hotărârea primei instanțe se soluționează drepturile Lidiei Dornean, care nu a fost atrasă în proces. Însă, instanța de apel nu s-a expus asupra acestei solicitări.

A declarat că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel și nu a examinat fondul cauzei. Or, atât în fața instanței de apel, cât și fața instanței

de fond, a fost ridicată chestiunea privind admisibilitatea probei și anume, a raportului de expertiză. Astfel, instanța de apel urma să verifice dacă a fost citat la efectuarea expertizei și dacă a fost respectat dreptul său de a da explicații expertului la fața locului. În raportul de expertiză nu este indicată vreo mențiune despre citarea sa, precum nici la materialele cauzei nu se regăsește vreo dovadă în acest sens, cum ar fi spre exemplu, o scrisoare cu aviz recomandat de primire.

A susținut că atât prima instanță, cât și instanța de apel, au evitat să constate cine și în ce măsură posedă de fapt terenul litigios. Or, instanțele inferioare au pornit de la ideea preconcepută, invocată de către reclamantă, precum că terenul litigios este în posesia și folosința doar a lui Leonid Dornean, pe când în realitate, posesia și folosința a 1/2 din teren au fost deja stabilite prin hotărârea din 03 martie 2014 a Judecătoria Edineț, prin care s-a dispus partajul bunului imobil conform raportului de constatare a specialistului nr. 2m din 15 aprilie 2013, eliberat de OCT Edineț, ÎS „Cadastru”, fiindu-i atribuită varianta nr. 1 pe care o deține și în prezent. Iar, raportul de expertiză judiciară nr. 2747-2750 din 04 decembrie 2019, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, expert judiciar Cebanu Aliona, în mod practic reprezintă aceeași soluție ca și raportul de constatare a specialistului nr.2m din 15 aprilie 2013, numai că titular de drept este intimata Snejana Dornean.

La 29 aprilie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Leonid Dornean a declarat recurs împotriva deciziei suplimentare a instanței de apel din 15 februarie 2022, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de judecată a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului împotriva deciziei din 19 octombrie 2021, se reține că decizia instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 19 noiembrie 2021 și a fost recepționată de către Leonid Dornean la data de 25 noiembrie 2021 (f.d. 43, 45, volumul III).

Materialele cauzei atestă că recursul a fost expediat în adresa Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, pe adresa mun. Chișinău, str. Petru Rareș 18, la data de 18 ianuarie 2022, însă, plicul a fost restituit de către oficiul poștal cu mențiunea „plecat” (f.d. 120, volumul III). Prin explicația Oficiului Poștal Trinca se atestă că scrisoarea a fost restituită la 24 ianuarie 2022, însă, din lipsa clientului, aceasta a fost înmănată la data de 28 ianuarie 2022, zi de vineri (f.d. 108, volumul III). La 02 februarie 2022, Leonid Dornean a depus la Curtea Supremă de Justiție recursul împotriva deciziei din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Analizând cele menționate, instanța de recurs constată că cererea de recurs a fost expediată la data de 18 ianuarie 2022, în interiorul termenului legal de depunere, însă, din motive tehnice, aceasta nu a fost recepționată de Curtea Supremă de Justiție, iar, recurentul, îndată ce a cunoscut despre acest fapt a depus repetat cererea de recurs la

Curtea Supremă de Justiție, motiv din care se consideră că termenul de 2 luni prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a fost respectat.

De asemenea, se constată că este în termen și recursul declarat la 29 aprilie 2022 împotriva deciziei suplimentare din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, care a fost comunicată recurentului la 18 martie 2022, fapt confirmat prin semnătura pe avizul de recepție (f.d. 87, volumul III).

Prin notificările din 08 aprilie 2022 și 04 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimă și a intervenienților accesorii copia recursurilor, înștiințându-i despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 124, 135, volumul III), însă, ultimii nu și-au valorificat acest drept și nu au depus referință.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 01 iunie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel din 19 octombrie 2021 și a deciziei suplimentare din 15 februarie 2022, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Snejana Dornean a solicitat partajarea în natură a terenului cu nr. cadastral XXXXX și suprafața de 0,5923, cu atribuirea lui Leonid Dornean a 46, 65% din teren, ceea ce constituie suprafața de 0,2923 ha, iar reclamantei – atribuirea suprafeței de 50,65 ha din terenul nr. cadastral XXXXX, ceea ce constituie suprafața de 0,30 ha.

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, eliberat la 03 iulie 2017 de către Oficiul cadastral teritorial Edineț, terenul nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,5923 ha, amplasat în raionul Edineț, satul XXXXX, aparține cu drept de proprietate Snejanei Dornean cu cota parte de 50,65 %, înregistrat la 03 iulie 2017 în temeiul titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX din 30 iunie 2017, și lui Dornean Leonid cu cota parte de 49,35 %, înregistrat la 22 martie 2004 în temeiul

hotărârii judecătorești nr. 2-107/09 din 20 mai 2009 și titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 4148206245 din 04 februarie 2004 (f.d. 13-14, volumul I).

Pe terenul nr. cadastral XXXXX sunt amplasate construcțiile: casa de locuit individuală nr. cadastral XXXXX, construcțiile accesorii nr. XXXXX și XXXXX, casa de locuit individuală nr. cadastral XXXXX și construcțiile accesorii nr. XXXXX.

Conform extrasului menționat, bunurile imobile nr. cadastrale XXXXX aparțin cu drept de proprietate lui Dornean Leonid, înregistrat la 22 martie 2004 în temeiul extrasului din registrul de evidență a gospodăriilor nr. 733 din 15 decembrie 2003.

În privința imobilului nr. cadastral XXXXX nu a fost solicitată înregistrarea dreptului de proprietate.

Construcțiile accesorii cu nr. cadastrale XXXXX aparțin cu drept de proprietate, cu cota parte de 1/3, următoarelor persoane: Dornean Svetlana în temeiul contractului de donație nr. 4674 din 22 mai 2017, Dornean Sorina în temeiul contractului de donație nr. 4677 din 22 mai 2017 și Dornean Suzana, în temeiul contractului de donație nr. 4680 din 22 mai 2017. Dreptul de proprietate asupra acestor construcții a fost înregistrat la 23 mai 2017.

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, eliberat la 02 decembrie 2019 de către Serviciul cadastral teritorial Edineț, dreptul de proprietate al Sorinei Dornean și al Suzanei Dornean asupra construcțiilor accesorii cu nr. cadastrale XXXXX a fost stins (f.d. 52-54, volumul II).

Respectiv, conform acestui extras, imobilele nr. cadastrale XXXXX aparțin cu drept de proprietate, cu cota parte de 1/3, următoarelor persoane: Dornean Svetlana în temeiul contractului de donație nr. 4674 din 22 mai 2017, XXXXX în temeiul contractului de donație nr. 2208 din 28 februarie 2018 și XXXXX, în temeiul contractului de donație nr. 2205 din 28 februarie 2018.

Din copia dosarului cadastral nr. XXXXX, anexă la prezenta cauză civilă, rezultă că până în anul 2005, Leonid Dornean și Lidia Dornean au fost căsătoriți și au împreună 11 copii.

La 16 august 2005, Lidia Dornean a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Leonid Dornean cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie.

Prin decizia din 18 decembrie 2014 a Curții de Apel Bălți, a fost atribuită în proprietatea privată a Lidiei Dornean din imobilul situat în sat. XXXXX r-nul. Edineț, lit. A- casa de locuit: camera de locuit nr. 2, cu suprafața de 23,7 m. p., lit. A 1 anexa de locuit: coridor nr. 3 cu suprafața de 7,2 m. p., bucătărie nr. 4 cu suprafața de 15,3 m. p., odaie nr. 5 cu suprafața de 10,8 m. p., baie nr. 6 cu suprafața de 6,0 m. p., 1/2 parte din terasa cu pereți lit. a cu suprafața de 10,75 m.p., lit. 1 garaj cu suprafața de 25,4 m. p., lit. 6 - șură (magazie cu suprafața de 34,7 m. p., lit. 7 - șură (magazie) cu suprafața de 21,7 m. p., lit. 9 șură (magazie) cu suprafața de 5,8 m. p., lit. 5 beci cu suprafața de 12,9 m. p., lit. 8 WC cu suprafața de 2,2 m. p, obligată Lidia Dornean de a bloca ușa dintre camera 2 și 9, iar, Leonid Dornean de a instala un perete despărțitor la mijlocul verandei lit. a, la distanța de 4,3 m. În proprietatea lui Leonid Dornean a fost atribuit în proprietate privată din imobilul situat în sat. XXXXX r-nul. Edineț, 7 cameră de locuit

– 22,4 m. p., 8 cameră de locuit – 15,7 m. p., 9 cameră de locuit – 15,3 m. p., ½ parte din terasa cu pereți lit. a – 10,75 m. p., lit. 2 bucătărie de vară – 45 m. p., lit. 3 anexa caldă – 31,2 m. p., lit. 4 șură (magazie) – 20,4 m. p., lit. 10 WC – 1,4 m. p., fântâna și garajul. S-a exclus din partajul averii în devălmășie terenul aferent casei de locuit cu suprafața de 0,2923 ha, din motivul neprezentării probelor și terenul aferent casei cu suprafața de 0,30 ha, ce-i aparține Snejanei Dornean conform hotărârii irevocabile din 20 mai 2008, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 28 aprilie 2010.

Prin încheierea din 18 noiembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat inadmisibil recursul declarat de către Leonid Dornean împotriva deciziei din 18 decembrie 2014 a Curții de Apel Bălți.

La 30 ianuarie 2020 Dornean Leonid a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Lidiei Dornean, Svetlanei Dornean, Sorinei Dornean și Suzanei Dornean, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Marcela Bordeianu cu privire la constatarea nulității contractelor de donație.

Prin hotărârea din 26 octombrie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, acțiunea depusă de Dornean Leonid a fost admisă și a fost recunoscută nulitatea absolută a contractelor de donație nr. 4674, nr. 4677 și nr. 4680 din 22 mai 2017, prin care Dornean Lidia a înstrăinat câte 1/3 cotă-parte Svetlanei Dornean, Sorinei Dornean și Suzanei Dornean din bunurile imobile nr. cadastrale XXXXX, precum și a contractului de donație nr. 2208 din 22 februarie 2018, prin care Dornean Suzana a înstrăinat 1/3 cotă-parte lui XXXXX din bunurile imobile menționate și a contractului de donație nr. 2205 din 22 februarie 2018, prin care Dornean Sorina a înstrăinat 1/3 cotă-parte lui XXXXX din aceste imobile (f.d. 224-237, volumul II).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Snejana Dornean a solicitat partajarea în natură a terenului cu nr. cadastral XXXXX și suprafața de 0,5923, cu atribuirea lui Leonid Dornean a 46, 65% din teren, ceea ce constituie suprafața de 0,2923 ha, iar, reclamantei – atribuirea suprafeței de 50,65 ha din terenul nr. cadastral XXXXX, ceea ce constituie suprafața de 0,30 ha.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea acțiunii, a ajuns la concluzia temeiniciei acesteia și a partajat în natură, bunul imobil, teren cu numărul cadastral XXXXX cu suprafața de 0,5923 ha, situat în XXXXX, r-ul Edineț, conform Raportului de Expertiză Judiciară nr. 2747-2750 din data de 04 decembrie 2019, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Leonid Dornean, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea

circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Materialele cauzei atestă că în ședința de judecată a instanței de apel din 15 iulie 2021, reprezentantul lui Dornean Leonid, avocatul Țurcanu Igor, a declarat că, după pronunțarea hotărârii din 26 octombrie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, se impune necesitatea atragerii în prezentul proces a Lidiei Dornean, care la moment este proprietarul construcțiilor accesorii nr. cadastrale XXXXX, amplasate pe terenul nr. cadastral XXXXX (f.d. 20-21, volumul III).

De asemenea, reprezentantul lui Dornean Leonid, avocatul Țurcanu Igor, a solicitat audierea expertului care a întocmit raportul de expertiză, declarând că vor suporta cheltuielile necesare în acest sens.

Prin încheierea protocolară din 15 iulie 2021, instanța de apel a admis cererea și a dispus citarea expertului care a întocmit raportul de expertiză, pentru a i se oferi întrebări pe marginea dosarului care se judecă.

La 27 iulie 2021, Centrul Național de Expertize Judiciare a expediat instanței de apel răspunsul nr. 1243, prin care a comunicat că pentru participarea expertului în ședința de judecată numită pentru 28 septembrie 2021, este necesar de a asigura deplasarea tur/retur expertului la ședință și achitarea sumei de 330 de lei (f.d. 27, volumul III).

La ședința de judecată din 28 septembrie 2021, expertul judiciar nu s-a prezentat, iar, avocatul Țurcanu Igor a explicat instanței că, deși a primit scrisoarea de la Centrul Național de Expertize Judiciare, totuși, a fost în imposibilitate de plăti taxa necesară pentru prezentarea expertului, deoarece în scrisoare nu a fost specificată mărimea integrală a acesteia.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a trecut la examinarea în fond a apelului și a ascultat explicațiile participanților la proces. Dornean

Leonid și avocatul Țurcanu Igor au solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și trimiterea cauzei spre rejudecare, din motivul neatragerii în proces a Lidiei Dornean. Ulterior, ședința a fost întreruptă pentru deliberare și pronunțarea deciziei (f.d. 29-30, volumul III).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel, în decizia din 19 octombrie 2021, nu s-a expus asupra argumentului invocat de către Dornean Leonid privind neimplicarea în proces a Lidiei Dornean, contrar prevederilor art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, instanța de apel a soluționat prezenta cauză fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre, fără să verifice dacă în proces au fost implicate toate persoanele cărora le-ar putea fi afectate drepturile și interesele legitime, precum și fără a audia expertul judiciar. Or, recurentul a insistat ca expertul să fie audiat în ședința de judecată pentru a-i pune întrebări pe marginea raportului de expertiză întocmit, însă, la ședința pentru care acesta a fost citat, din motive întemeiate, nu a putut să-i asigure prezența.

Deci, Curtea de Apel Bălți era obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza într-o situație egală în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază circumstanțele expuse drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți și decizia suplimentară din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul

civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
decide:

Se admite recursul declarat de către Leonid Dornean.

Se casează integral decizia din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți și decizia suplimentară din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Snejana Dornean împotriva lui Leonid Dornean, intervenienți accesorii Consiliul sătesc Trinca și Primăria satului Trinca, raionul Edineț, Svetlana Dornean, XXXXX cu privire la partajul în natură a bunului imobil proprietate comună, stabilirea hotarelor și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic